

rameters which can be measured. Some of these parameters are: the stability, the height, the realness degree, criticality degree and others.

On the basis of our study we shall assess the whole self-esteem of our university students. In our research we are going to apply some techniques which are most developed and widely used now for self-esteem measuring. For example, the Rosenberg Self-Esteem Scale (1965) and the Coopersmith Self-Esteem Inventory (1967/1981). The Rosenberg test usually uses a ten-question battery scored on a four-point response-system that requires participants to indicate their level of agreement with a series of statements about themselves.

We shall also use a self-esteem scale by Dembo – Rubinstein and a ranging procedure [8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Захарова А. В. Структурно-динамическая модель самооценки / А. В. Захарова // Вопросы психологии. – 1989. – № 1. – С. 5–15.
2. Зинько Е. В. Соотношение характеристик самооценки и уровня притязаний. – Ч. 1. Самооценка и ее параметры / Е. В. Зинько // Психологический журнал. – 2006. – Т. 27. – № 3. – С. 18–30.
3. Моросанова В. И. Саморегуляция и самосознание субъекта / В. И. Моросанова, Е. А. Аронова // Психологический журнал. – 2008. – Т. 29. – № 1. – С. 14–22.
4. Чеснокова И. И. Проблема самосознания в психологии / И. И. Чеснокова. – М. : Наука, 1977. – 144 с.
5. James W. The principles of psychology / William James. – Cambridge : M. A. Harvard. University Press, 1983. – 226 p.
6. Branden N. The psychology of self-esteem / Nathaniel Branden. – New-York : Bantam, 1969. – 330 p.
7. Wells L. Self-esteem: It's conceptualization and measurement / Wells L., Marwell G. – London : Beverly Hills, 1976. – 420 p.
8. Self-esteem [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psychology.wikia.com/wiki/self-esteem> (web-library)
9. Branden N. The psychology of self-esteem [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nathanielbranden.com/catalog/>
10. John D., Catherine T. MacArthur. Self-esteem [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.macses.ucsf.edu/Research/Psychosocial/notebook/vitality.html>

Наїна Юсупова

*студентка психолого-педагогічного факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

**КООПЕРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ
США**

В умовах формування педагогічної освіти, зокрема сучасної зміни її парадигми, варто звернутися до передового досвіду роботи систем освіти зарубіжних країн, зокрема в США, що завжди зумовлювалося потребами ринку. Провідною ідеєю вдосконалення педагогічного процесу у США є підготовка відповідальних, творчих, активних кадрів, які підтримують діалог культур і спільне навчання викладачів і студентів. В основі методів навчання, що базуються на цій філософії лежить організація кооперованого, співробітницького навчання майбутніх вчителів за допомогою дивертисивних засобів групової роботи. Вона ґрунтується на взаємодопомозі студентів, кожний з яких зберігає свою власну ідентичність.

Коопероване навчання є однією з найбільш широко відомих освітніх інновацій за останні 25 років у США. Цей метод навчання є найбільш поширеним методом підготовки абітурієнтів і майбутніх педагогів. Розглянемо цей метод, його провідні компоненти [1, с. 21].

Джонсон Д.В. виділяє п'ять необхідних компонентів ефективних ситуацій кооперованого навчання:

- Позитивна взаємозалежність – це компонент такої ситуації, коли успіх кожного члена групи залежить від іншого учасника цієї групи;
- Взаємодія підтримки “пліч-о-пліч” – це безпосередній взаємобмін, коли студенти сприяють успішному виконанню навчальних завдань;
- Індивідуальна відповідальність – виявляється шляхом оцінювання кожного іншими членами групи;
- Вміння спільно працювати в малій групі – знайомство одне з одним, формування довірливих взаємовідносин, правильне спілкування, підтримка, конструктивне розв’язання конфліктів;
- Групова обробка результатів – обговорення членами кооперованих груп питання функціонування групи [3, с. 459].

Вчені виділяють різні форми кооперованих груп. Йдеться про чотири найбільш поширені ефективні форми організації навчання:

1. Формальні кооперовані групи. Ця модель є базовою, досліджувалася Р. Джонсоном і Д. Джонсоном і являє собою гетерогенні групи з трьох-чотирьох студентів, які відрізняються за здібностями, етнічним походженням, соціальним класом і статтю. Для таких груп характерні п'ять визначальних ознак: позитивна взаємозалежність, взаємодія підтримки “пліч-о-пліч”, індивідуальна відповідальність, спільна робота в малих групах, групова обробка результатів [3, с. 500–506].

2. Групи студентського бригадного поділу досягнень (СБПД).

Цю модель Р. Славін описує як стилізований підхід, у якому групи з чотирьох студентів, що відрізняються між собою за здібностями, етнічною приналежністю, соціальним класом, статтю, працюють разом за такою схемою: 1) викладач пояснює навчальний матеріал; 2) студенти працюють разом у малих групах; 3) індивідуальне опитування, отримання балів, що визначають ступінь індивідуального досягнення у порівнянні з попередніми; 4) підсумування індивідуальних балів з метою формування загальногрупових навчальних показників [5, с. 8].

3. Джігсо. Був розроблений Е. Аронсоном і являє собою найсучасніший метод навчання. Є стилізованим підходом, в якому клас складається з 30 студентів і працює у п'яти гетерогенних групах у складі шести чоловік над матеріалом, який педагог поділив на окремі субсекції. Найважливіші риси навчальної діяльності за цією моделлю: 1) кожен студент у групі вивчає одну частину матеріалу; 2) член кожної групи, який вивчав особливу “субчастину” загальної теми, обговорює її з рештою, вивчаючих ту саму “субчастину”; 3) п'ять студентів у кожній з цих “експертних” груп обговорюють зміст своєї підтеми; 4) експерти повертаються до своїх груп і викладають своїм товаришам матеріал своєї секції; 5) студенти складають індивідуальні іспити з цілого матеріалу [2, с. 18-21].

4. Неформальні кооперовані групи. Розробники: Д. Джонсон, Р. Джонсон і К. Сміт. Парам студентів протягом одного навчального заняття пропонується разом оволодіти матеріалом лекції, яку прочитав викладач. Етапи організації навчальної діяльності: 1) підготувати 6-7 загальних запитань та запропонувати їх парам студентів перед лекцією; 2) прочитати перший сегмент лекції, приділяючи кожному сегменту не більше 5-10 хвилин. Дати парам можливість протягом 2-3 хвилин реконструювати зміст навчального матеріалу у ході дискусії. 3) прочитати іншу частину лекції і знову даючи парам студентів можливість провести короткі обговорення кожного сегменту; 4) дати парам можливість провести остаточне обговорення теми, що дасть їм змогу підбити підсумок лекції і визначити результати навчання протягом заняття [4, с. 11–16].

До провідних кооперованих навичок дослідники відносять три їх види:

- Формувальні – це початкові навички, що є передумовою ефективного функціонування групи: рух до кооперованих груп без участі інших студентів у навчальному процесі; перебування зі своєю групою; розмову тихим голосом; підбадьорювання і сприяння кожному члену групи в участі у її діяльності.

- Функціональними називають уміння студентів, які є для

них необхідними для участі у груповій роботі. Вони включають формулювання директив; висловлення підтримки і сприйняття ідей інших; прохання про допомогу і пояснення; пропонування пояснення, якщо інший студент потребує допомоги; перефразування інших відповідей; передавання енергії групі, якщо вона починає втрачати робочий темп; вміння описувати почуття.

• Формування кооперованих умінь учені розглядають як важливе і відповідне завдання. Однак ці труднощі, вважають дослідники, варто поділяти з огляду на важливість результатів, яких студенти можуть при цьому досягнути у розвитку власних умінь, і у ставленні до цього, а також формування вміння включитися до дедалі складнішої діяльності у взаємозалежному сьогоденні [1, с. 23-25].

Підбиваючи підсумок у розгляді аспектів освітньої інновації кооперованого навчання, слід виділити три головних завдання: сформулювати у студентів кооперовані вміння; сприяти академічним досягненням, поліпшенню ставлення до школи, формуванню більш позитивних “Я-концепцій” студентів, виробленню міжособистісних умінь спілкування; використовувати у комплексі з іншими підходами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кошманова Т. Коопероване навчання як модель підготовки американських учителів / Т. Кошманова // Шлях освіти. – 1999. – № 2 (12). – С. 20–25.
2. Aronson P. The jigsaw classroom / P. Aronson, S. Patnoe. – New York: Harper Collins, 1997. – 245 p.
3. Johnson D. W. Conflict resolution and peer wediation programs in elementary and secondary school. A review of the research / D. W. Johnson, R. T. Johnson // Review of Educational Research. – 1996. – № 66. – P. 459–506.
4. Johnson R. T. Cooperative learning. Active leaning strategy for the college classroom / Johnson R. T., Johnson D. W., Smith K. A. // Baylor Education. – 1990. – №15 (2). – P. 11–16.
5. Slavin R. E. Cooperative teaming. Student teams / R. E. Slavin – Washington: D.C. National Education Association, 1987. – P. 8.